

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

MAIG DE 1987

Nº 128

HA ARRIBAT
L'HORA
DE DECIDIR-SE
PER UNA
D'AQUESTES
OPCION.
NO DEIXIS
QUE ELS ALTRES
HO FACIN PER TU.
VOTA,
PERÒ MIRA-T'HI BÉ
QUE FINS
A L'ANY
1991
NO TENDRÀS
ALTRA
OCASIÓ
DE FER-HO.

Bartomeu Pont
CDS
61 anys
Industrial

Ramon Pont
UDI
52 anys
Representant

Mateu Puigròs
PSOE
29 anys
Mestre d'escola

Antoni Sansó
PSM
28 anys
Cambrer

Joan Santandreu
UM
38 anys
Guixaine

Miquel Servera
PDP
44 anys
Botiguer

Miquel Vaquer
AP
54 anys
Mestre d'obres

EN AQUEST NÚMERO

- * Taula rodona amb els caps de llista
- * Llibres (Prensa Forana i Sant Llorenç, ahir)
- * Setmana musical
- * Programa ecològic del GOB-Llevant

- * Premi Baldri Rexach a l'escola
- * 1er. de maig
- * A més de les seccions habituals

NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Quan un veu les coses sempre des del mateix lloc - des del propi món- moltes vegades no se n'adona dels canvis que es van produint i és precís que vengui gent de fora per analitzar les situacions amb una visió més clara i menys subjectiva. En el necessari objectiu de treballar sempre per millorar la situació lingüística de la nostra comunitat, potser no valoràssim com tocava la tasca que l'escola duu a terme en aquest sentit i ha hagut de rebre el premi Baldiri Rexach per fer-nos obrir els ulls i valorar-ho com pertoca.

Creim que tots els qui estimam la nostra llengua i la nostra cultura ens podem sentir orgullosos per la tasca que s'està fent des de fa anys. Recordem que l'any 85 ja varen guanyar el premi "Antena Màgica" pel millor programa escolar de ràdio en llengua catalana.

Donant un repàs a la feina que s'està fent a Sant Llorenç en el tema de la llengua, potser haurem de convenir que no estam tan malament com molts d'altres pobles de l'illa: l'Ajuntament té aprovat un programa de normalització lingüística que fa que els seus acords, escrits i bàndols surtin en català i en castellà, tenim els noms dels carrers i del poble en la nostra llengua, les entitats publiquen els cartells i comunicats majoritàriament en català, la revista ja fa anys que no publica res en altra llengua, la Parròquia fa altre tant amb els seus fulls i l'escola té un programa que mereix ésser premiat arreu dels Països Catalans. Realment el panorama és encoratjador.

Volern donar la més coral enhorabona a l'escola per ésser un dels capdavanters en la lluita per la nostra llengua. El camí està traçat, ara ens queda la tasca de fer-lo realitat.

Art

Del 30 de maig al 18 de juny, a la galeria "Ses Frigates", de Cala Bona, en Miquel Rosselló exposa una col·lecció d'olis amb un tema comú: els fruits dels arbres de per aquí.

Creim que val la pena visitar-la.

ELECCIONS MUNICIPALS

En aquests dies que precedeixen les eleccions municipals gairebé no hi ha vetlada que no tengui algun acte polític: o presentacions de llistes, o taula rodona o mítings... Es veu que quan arriba l'hora es reactiva la moguda dels candidats i tot el poble és un remoreig electoral.

I davant el ventall d'opcions que es presenten aquesta vegada ¿què us podem dir? Únicament el que deim sempre: que el vostre vot sigui reflexiu, conscient i responsable. Que val la pena recordar el què ens prometeren fa quatre anys i comparar-ho amb el que han fet. Que és més raonable deixar de banda els compromisos i les amistats i votar el que la consciència ens dicti.

No oblidem que el Consistori és per quatre anys, un període de temps prou llarg i on es poden arreglar moltes coses o fer molts de desastres.

Diuen que cada poble té l'Ajuntament que es mereix. Esperem ésser mereixedors d'un Ajuntament ben eficaç on, deixant de banda les intrigues, es miri únicament pel bé del poble.

Flor de Card

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Número 128. Maig de 1987

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Centre Cultural Card

Imprimeix: Apòstol y Civilizador (Petra)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem pont

Guillem Quina

Antònia Servera

Guillem Soler

Miquel Sureda

COL·LABOREN

Josep Cortès, Guillem Pont, Jaume Mayol, Rafel Melis, Joana Domenge, Jaume Galmés, J.M. Cerezo, Francesc Umbert, GOB, Onofre Jaume, l'Escola, Maria Galmés, Eduard Perales, Andreu Amer i Bel Nicolau.

El dia 13 de maig va tenir lloc, al teatre municipal de Manacor, la presentació del llibre "L'ASSOCIACIÓ DE LA PREMSA FORANA DE MALLORCA (1978/87)", que ha estat coordinat per Josep Cortès, de "Flor de Card" i Rafel Ferrer, de "Perlas y Cuevas".

El llibre està dividit en dues parts. A la primera es fa un resum del que han estat aquests nou anys de Premsa Forana, amb els distints sistemes de govern, presidències, publicacions i aconteixements més importants que s'han esdevingut. Acaba amb un mapa explicatiu de la difusió que l'Associació té arreu de l'illa.

La segona conté informació sobre les 57 revistes que fins ara han format part de l'Associació -43 d'elles en actiu i 14 deixades de publicar-, incloent una portada, les dades més rellevants (fundació, tiratge, adreça, format, sistema d'impressió, llengua, director...), una petita biografia i un resum del contingut de la publicació.

L'acte estava presidit per Jeroni Albertí, president del Consell Insular de Mallorca, que va patrocinar aquesta edició, Biel Masot, president de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca, Joan Bauçà, que va presentar el llibre, Sebastià Riera, president de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Manacor i els dos coordinadors, Josep Cortès i Rafel Ferrer.

En Joan Bauçà, a la presentació, va dissertar sobre el paper que, segons el seu parer, ha de tenir la Premsa Forana i, aportant referències de la premsa internacional, la va comparar amb un lleó adormit, tot remarcant el caràcter accidental del mot "adormit" i el definitiu de "lleó". La diferència amb la premsa ciutadana diària, va dir, s'estreba en què la nostra, per la seva proximitat física amb els lectors, a més de parlar, també sap escoltar.

La vetlada va acabar amb un excel·lent sopar que el Consell Insular ens va oferir a un restaurant del Port de Manacor, en el decurs del qual el president de l'Associació va donar notícia d'un nou acord entre aquesta i el Consell. Es tracta d'una espècie de concurs en el qual prendran part els articles o reportatges que donin a conèixer persones que, pel que sigui, ajudin a "fer poble".

El llibre, que es va imprimir als tallers de "Informacions Llevant" -empresa periodística que edita el "Setmanari" i del qual se n'editaren 1000 exemplars, no es posarà a la venda, sinó que es distribuirà gratuïtament a les revistes que integren l'Associació, a les biblioteques que integren la "xarxa", als mitjans de comunicació, a les agències publicitàries i a totes aquelles persones que, desinteressadament col·laborin de qualque manera amb l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca.

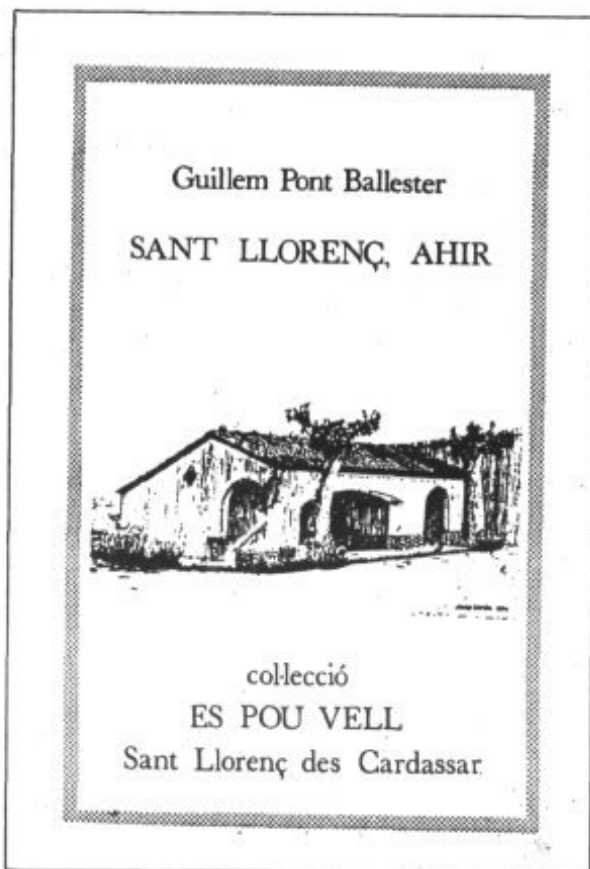
Josep Cortès

Amb l'assistència d'unes 80 persones -que a l'hora del refresc arribaren al centenar- es va celebrar, el dia 21 de maig, l'acte de presentació del primer volum de la col·lecció "Es Pou Vell", consistent en un recull de les fotografies comentades que, amb el títol de "Sant Llorenç, ahir" i de la mà de Guillem Pont, s'han anat publicant a la revista Flor de Card durant els darrers quatre anys.

Obrí l'acte el president d'Edicions Card, el senyor Joan Ramis, que va explicar els objectius de la col·lecció i que no són d'altres que els d'oferir una eina a tots aquells llorencins que vulguin publicar treballs sobre el nostre poble. -El títol de "Es Pou Vell" -va dir- talment com va succeir amb el de la revista "Flor de Card", es va agafar de la novel·la de Salvador Galmés, puix era aquell el centre vital del poble on es reunien les pandilles de n'Angelina i en Belluguins. Acabà la seva intervenció donant unes pinzellades sobre l'autor del llibre.

En Guillem Pont, després de retre homenatge a la memòria de "Bona Pau", primera revista que va tractar les fotografies antigues, i Margalida Nebot, dona de Son Serve ra que, ja fa anys, en va muntar una exposició, va explicar que els seus comentaris estaven fets des d'una perspectiva didàctica i que, de banda la manca de regularitat que pateix el recull -alguns d'ells estan fets massa a lo aviat-, pretén mostrar un altre tipus de relació entre els homes i la natura, cosa que li fa demanar-se sovint a veure si realment progressam o és sols una aparença. En el capítol d'agraïments va donar les gràcies a totes aquelles persones que li havien deixat

les fotografies, a Flor de Card, per haver començat la col·lecció amb el seu llibre i a la seva família.

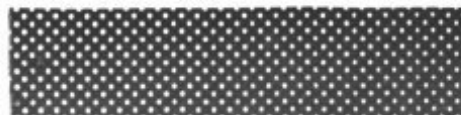
Va cloure l'acte na Maria Antònia Munar, presidenta de la Comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca, que ha patrocinat aquesta edició, mostrant el seu agraïment per haver-la convidat i fent vots per la continuïtat de la col·lecció.

Acabada la presentació Flor de Card va oferir un refresc als assistents.

El llibre, del qual se n'ha fet una tirada de 400 exemplars, es distribuirà als accionistes de "Edicions Card", a les biblioteques de la "xarxa" del Consell Insular i la resta es posarà a la venda a totes les llibreries del poble als preu de 550 pessetes.

Està previst que cada any, als voltants de la "Festa del Llibre", puguin veure la llum els següents títols de la col·lecció.

Josep Cortès

Continuant amb la iniciativa que tenguérem ara fa quatre anys, el dia 19 de maig Flor de Card va organitzar una taula rodona amb els caps de llista que es presenten a les eleccions del 10 de juny. L'objectiu era que els futurs votants poguessin comparar les ofertes de tots els partits per tenir una visió de conjunt que els ajudàs a l'hora de decidir-se per una candidatura determinada. Fetes les oportunes invitacions cinc dels capdavanters acceptaren la proposta i acudiren al debat. Els altres dos, en Miquel Servera, del PDP i en Rarnon Pont, de la UDI rebutjaren la invitació i no hi volgueren prendre part. L'acte despertà la curiositat d'unes 200 persones que, acaramullades a la Rectoria, aguantaren prop de dues hores per tenir un primer contacte amb els futurs regidors de l'Ajuntament.

En **Bartomeu Pont**, seguint un escrupolós ordre alfabètic, va començar el torn d'intervencions amb una declaració de principis del seu grup i que es resumien en tres punts: el CDS és un partit centrista, autonomista i progressista, nascut d'abaix i que a Sant Llorenç té el funcionament propi d'un partit democràtic.

Per a ell el més important és la cultura, com ho ha demostrat amb la seva participació en el Club Card, campaments, representacions teatrals, festes, etc. Considera que és imprescindible la construcció d'una Casal Cultural, amb l'habilitació d'una sala d'exposicions i conferències i la millora de la biblioteca. L'esport i la tercera edat, a l'associació de la qual té el gust de pertànyer, han d'esser també objecte d'atenció de la futura Corporació.

Ara que està a punt de posar-se en marxa la presa reguladora del torrent -obra proposada per ell- considera necessària la canalització de les aigües brutes i netes a tot el terme, així com la redacció d'unes Normes Subsidiàries.

El turisme també està dins els seus objectius prioritaris. Cal obrir nous vials d'entrada a la zona costera i, fins i tot, construir una nova carretera que, sense sortir del terme municipal, enllaci Sant Llorenç, Son Carrió i Cala Millor. També és precís mantenir i cuidar les zones verdes existents i habi-

litar-ne de noves. Al poble li agrada el solar que hi ha entre la Unitat Sanitària i el Pou Vell i, per tal de millorar l'aspecte de les cases, premiaria anualment les fatxadades que millor s'adecentassin.

Quanta l'agricultura es proposà informar puntualment de les subvencions que hi pogués haver i considerà la possibilitat de contractar un perit agrònom per assessorar els foravilers.

En **Mateu Puigròs**, cap de llista del PSOE, inicià la seva intervenció exposant els objectius bàsics del seu programa municipal: augmentar la qualitat de vida, disminuir les desigualtats socials i aportar una nova i eficaç gestió municipal. El seu grup, amb il·lusió i eficàcia, està en condicions de dur-los a terme.

Abans de relacionar el conjunt de mesures que fan comptes proposar: va ressaltar la figura del batle, puix són tantes les llistes que es presenten que és previsible que cap d'elles no aconseguirà la majoria, per la qual cosa haurà d'esser rigorós, meticulós, coherent i actuar com a batle de tot el poble. Lluitarà per la batlia i, si l'aconsegueix, s'hi dedicarà amb exclusivitat.

Per a Sant Llorenç fou partidari de la construcció de la presa, de la redacció d'unes Normes Subsidiàries, de l'habilitació de zones verdes, de la canalització de les aigües, de la construcció d'una casa de cultura, amb un Patronat Municipal, de la convocatòria de certàmens de pintura i literatura, de la creació d'una escola municipal de mallorquí, de potenciar els esports de base i la unitat sanitària, de crear un Consell Municipal de Salut, d'augmentar les ajudes socials mitjançant la contractació d'una assistenta i

d'organitzar cursos per als pares, joves i jubilats.

Per a Son Carrió, a més dels punts esmentats que els afectin directament, arreglar la plaça i els voltants de l'església, les entrades al poble, habilitar un accés a la carretera de Son Servera, crear una biblioteca, augmentar les competències de l'oficina municipal i construir la segona fase del cementiri i un poliesportiu.

Per a la zona costera considerà necessari augmentar la vigilància, crear una guarderia municipal i agilitzar la instal·lació de telèfons a S'Ilhot i Sa Coma.

N'Antoni Sansó, fent menció que la terinça de promeses electorals se la sol endur el vent i que mai més ja no se'n recorden, va basar la seva intervenció en les tres preguntes bàsiques que s'hauria de fer la gent:

Quin Ajuntament volem? Per a ell la resposta és clara: eficaç, àgil i democràtic. Eficacç perquè ha de viure els problemes de la gent i els ha de donar la solució adequada; àgil perquè ha de complir puntualment els acords presos; i democràtic perquè ha d'esser transparent i ha de dur una política neta de favoritismes que esborri la imatge negativa que d'ell es fa la gent del poble.

Per a la segona pregunta, quin poble volem?, assegura que no és massa ambiciós: el poble que té la resta dels mallorquins, amb aigües canalitzades, casa de cultura, zones verdes, Normes Subsidiàries i una infraestructura en concordància amb els ingressos municipals. En definitiva, un poble digne i modern.

La tercera i darrera pregunta, amb un caire marcadament ideològic, era quina societat volem? La resposta està a les sigles del seu partit: progressista, en el sentit d'afavorir més els dèbils i de fer complir la llei a tothom; nacionalista, perquè ella mateixa es regeixi, sense haver de recórrer a Madrid per resoldre els seus problemes; i ecologista, perquè visqui en pau amb la naturalesa, encara que darrerament tots els partits s'hi pretenquin definir.

En Joan Santandreu començà presentant els candidats del seu partit, Unió Mallorquina, tot remarcant que han volgut fer una llista de síntesi, amb persones veteranes al costat d'altres de noves.

Deixant constància que fan comptes dur una política de portes obertes, donant la possibilitat als llorencins d'exposar-los els seus problemes per tal de, entre tots, cercar una solució, va dir que dins el seu ordre de

prioritats hi destaca la canalització de les aigües, la redacció de les Normes Subsidiàries, l'ajuda equitativa a totes les entitats culturals, la millora de la carretera de S'Ilhot i del pont que hi ha vora la gasolinera.

Va recordar que el seu partit era autonomista però no només de Madrid, sinó que també calia que el poble tengués capacitat de decisió enfront de Ciutat.

En Miquel Vaquer inicià la seva intervenció llançant una forta censura als caps de llista absents, en Miquel Servera i en Ramon Pont, i va dir que era un fet totalment inadmissible, absurd, mancat d'ètica política i un despreci al públic i a la resta dels polítics assistents, amb el qual estava en desacord total.

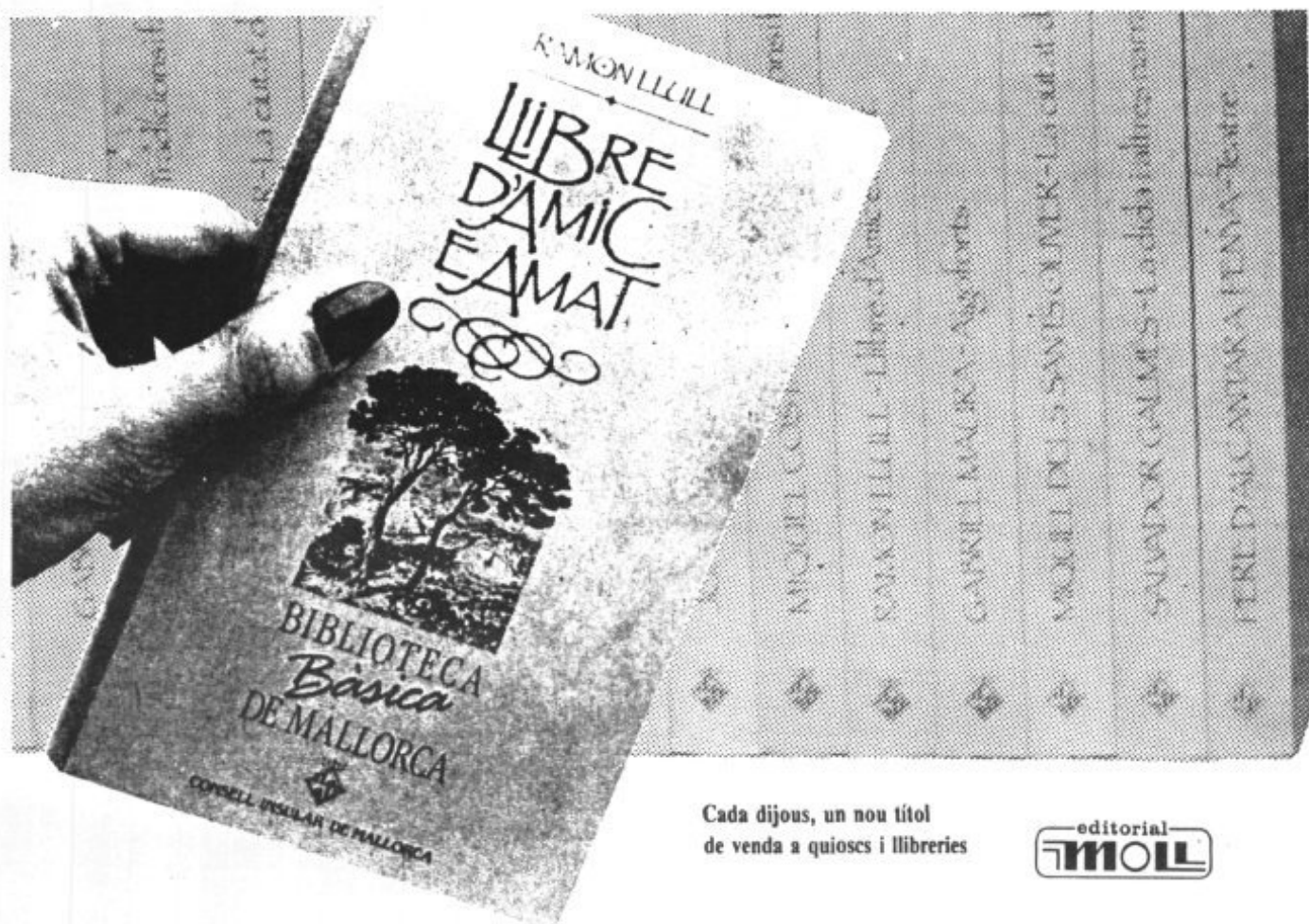
Del seu programa electoral destacà el sanejament i clavegueram, la casa residència per als jubilats, que considerà que podria estar ubicada a Ca Ses Monges, l'atenció al turisme, principal font d'ingressos del municipi, l'esment a la cultura i l'educació, prenent una escolarització total a tot el terme, el recolzament a l'hospital comarcal de Manacor, la construcció de poliesportius als diferents nuclis urbans, la redacció de les Normes Subsidiàries i la solució als problemes dels torrents.

Després d'escoltar les intervencions dels candidats, el públic va tenir ocasió de formular les preguntes que considerà oportunes i que els polítics se'n cuidaren de contestar o esquivar, segons els casos. En definitiva, però, un acte positiu i que demostrà que a Sant Llorenç, poc a poc, la democràcia va arrelant en el comportament de les persones.

Josep Cortès

Cada dijous, un nou títol
de venda a quioscs i llibreries

editorial
MOLL

És bàsica per la nostra cultura.

És la Biblioteca Bàsica de Mallorca que ara t'ofereix el Consell Insular. Són 25 obres que posen a l'abast de tothom el més representatiu de la literatura i cultura fetes a Mallorca.

Una col·lecció única i molt econòmica que no pot mancar a ca teva.

Ramon Llull, "Llibre d'Amic e Amat"; Gabriel Maura,

"Aigoforts"; Miquel Costa i Llobera, "Tradicions i Fantasies" i molts més autors mallorquins componen amb les seves obres més representatives aquesta Biblioteca tan essencial per conèixer la nostra cultura, les nostres arrels i tradicions. Una Biblioteca que **per la nostra cultura, és bàsica.**

BIBLIOTECA
Bàsica
DE MALLORCA

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Josep Cortès

En Bartomeu Pont i n'Antoni Sansó són els dos únics llorencins que es presenten al Parlament de la Comunitat Autònoma, el primer en el lloc trenta-tres i el segon en el quart. Per conèixer un poc les seves postures els hem fet aquesta petita entrevista:

* Tomeu, ¿per què et presentes an es Parlament i per què an es darrer lloc?

Si hagués volgut hagués pogut anar an es tres o quatre primers llocs, però, p'es bé d'es partit, vaig considerar que era millor que hi anàs un manacorí i hi posàrem en Llorenç Mas. D'altra banda, com que tenc confiança que seré es batle de Sant Llorenç, me vull dedicar més an es poble. Quant a lo d'es darrer lloc, que està considerat un poc honorífic, vaig esser jo es qui ho va demanar i m'ho concediren per unanimitat.

* ¿Com valoraries, a nivell parlamentari, aquests darrers quatre anys?

Globalment he de fer una valoració negativa, ja que hi ha hagut una manca d'enteniment dins es Govern. N'Albertí els ha tengut amargats i s'oposició, que en línies generals no ha anat malament, en algunes coses s'ha passat.

* ¿Com creus que hauria d'esser es Parlament ideal?

Lo principal és que hi haguí unió i que si una proposta és positiva que la recolzin, véngui d'allà on véngui.

* En cas d'haver-hi sa possibilitat ¿formaríeu part d'un govern de coalició o preferiríeu que es qui guanyàs governàs en minoria?

És molt mal de dir. Crec que val més esperar a veure sa força que té cada partit i llavors plantejar-se totes ses possibilitats que se presentin. De totes maneres, per pactar amb qualcú s'hauria d'atraçar molt an es nostro programa, però, si arribàvem a fer-ho, mantendríem es pactes tota sa legislatura.

* ¿Per què t'han inclòs a sa llista d'es Parlament a un lloc on tens possibilitats de sortir?

Crec que és degut a sa feina que he fet per aquesta comarca, tant en lo de Sa Punta de n'Amer com en sa meva actuació dins s'Ajuntament, que ha tengut una certa transcendència.

* Si entraves ¿què creus que hi podries aportar?

Tant jo com ets altres aportarem lo que hem aportat fins ara: il·lusió i feina, que ningú no dubta que sense el PSM es Parlament passat no hagués estat es mateix. Es nostro grup, i això se pot comprovar en es Bolletins Oficials, ha estat es que més feina ha fet dins ses comissions, encara que estàssim dins s'oposició. Si jo entrava seria un més d'es grup.

* Si vengués es cas que entrassis en es dos llocs i haguessis de triar, ¿per quin et decidiries?

Si se donàs aquest cas deixaria es bar i em dedicaria exclusivament a sa política. Si fos es batle i no pogués atendre a ses dues bandes, llavors deixaria es Parlament, però si únicament fos regidor, com que es dos càrrecs són compatibles, faria lo que t'he dit abans.

* ¿Quina valoració fas de sa passada legislatura?

Ja he dit altres vegades que ses característiques que més han destacat han estat s'escandol i s'ineficàcia. Han pesat més s'amiguisme i sa passivitat que ses ganes de desenvolupar s'estatut i conseguir una autonomia plena. Esperem que això s'hagi acabat.

* ¿Quin hauria d'esser s'objectiu d'es pròxim Parlament?

Aconseguir es màxim de competències. Arribarem a s'autonomia per una via lenta i hauríem de mirar de donar-li pressa.

* ¿Vos heu plantejat sa possibilitat de formar govern?

Lo ideal, per noltros, seria que es qui guanyàs mos hagués de menester per tenir una majoria absoluta. Llavors, amb un govern fort, podríem dur una política ver-taderament progressista.

UNA EXPERIÈNCIA EDUCATIVA

1984 - LA CLOENDA

Just vora l'illot dels Porros, a Son Real, adequarem fàcilment un lloc per a muntar-hi el campament. Lloc que després utilitzarien els gabellins en un cert intent de col·laboració entre grups d'esplai, cosa que ja havíem fet l'any anterior amb els de Sóller.

Certament no era un lloc "solitari", sobretot els diumenges; en contrapartida hi havia moltes clapes netes, per la qual cosa la preparació fou tasca relativament fàcil.

Servei Municipal d'Orientació Educativa i Card Infantil compartien l'organització, amb assistència, en qualitat de monitors, de les dues pedagogues del SMOE -una acabava i l'altra iniciava el contacte-. D'altra banda i també en el transcurs de la primera quinzena de juliol, els del Cicle Superior d'EGB es desplacen a Menorca amb quatre monitors-mestres.

Potser arribarem, així, a la normalització: l'escola i el SMOE, que si no vaig errat té com un dels seus objectius la dinamització del temps lliure, d'alguna manera agafen les riendes dels campaments. La transmissió era un fet.

Particularment m'estimava més el projecte de l'experiència didàctica de Ses Sitges, però, a més, des del moment de la creació del SMOE potser no tenia gaire sentit mantenir l'estructura del Card Infantil, car l'objectiu seu era assumit pel Servei Municipal.

Llevat d'això, el campament del 84, vist en perspectiva, no ofereix gaire coses més. Si fa no fa es mantén la mateixa estructura organitzativa i d'activitats, però lògicament "descafeïnada" per allò de que ja teníem clar que era, aquell, el darrer any.

S'acabava així, feliçment, un cicle -iniciat l'any 72-, carregat d'experiències, com s'ha intentat descriure en aquest grapat d'articles.

***

A MANERA DE CONCLUSIONS

Posant tota la trencadissa sobre la taula, potser els bessons a triar serien aquests:

Organització

Club Card, Centre d'Esplai i Card Infantil són les tres institucions que, d'alguna manera, han donat nom a una mateixa línia de

campaments.

De fet, solament el Centre d'Esplai es plantejà altres metes referents a l'educació del temps lliure (cursos, xerrades...)

A nivell local, aquesixa línia educativa -podríem anomenar-la "educació organitzada fora del contexte escolar"?- ha compartit objectius amb altres grups/institucions: "Els Exploradors" en el primer terç del segle; el Grup Parroquial i, darrerament, el SMOE-Escola.

Els llocs

Anteriorment es va descriure quina era la nostra concepció de lloc ideal: espaiós, aïllat i no molt lluny de la mar. Que possibilitàs un "bany de natura" i que, descomptant-nos, la presència humana fos anecdòtica.

Els pares

Sens dubte, el tret més característic, diferenciador alhora dels altres grups d'Esplai que funcionen arreu de l'illa, és la participació directa, decidida, activa i un tant organitzada dels pares. No en qualitat de monitors -car en aquest àmbit també poden resultar elements distorsionadors- sinó de possibilitadors i facilitadors de la tasca.

(Aspecte que s'ha anat comentant i repetint -ben conscientment- en anteriors comentaris).

Confessionalitat

La prespectiva religiosa -que no espiritual- s'ha deixat de banda. És a dir, no s'han plantejat objectius d'índole confessional. Vull matisar aquest delicat aspecte. Es

va intentar servir un escrupolós respecte envers les creences religioses de cadascú, i per això es feien misses -alguna de les quals extraordinària a nivell de captació/participació dels infants- però no es plantejaren objectius, ni per tant programació d'activitats de caire religiós.

Monitors

Potser es pot considerar un altre tret característic. No arribaren a arrelar els intents de "passar" els monitors per l'Escola de l'Esplai, car dins la generalitat/grup els que hi passaren es poden considerar excepcions. No s'arribà, per tant, a aconseguir la utopia de l'equip estable i professionalitzat.

Algunes persones repetiren varis anys, però també moltes solament "ho tastaren" un any. Unes vegades el campament es preparava llargament i pacientment... però també d'altres, una setmana abans de partir encara no se sabia ben bé amb quins monitors es podia comptar.

Alguns, en determinades àrees, arribaren a ésser vertaders especialistes i d'altres mostraren una actitud humana i de servei realment encomiable, però també, a dir ver, algun no arribà a "viure" el campament.

Els pastors assenyalen que en una guarda d'ovelles n'hi ha de tota classe, i és cert.

"Provisionalitat" i "bona voluntat" potser resulten els mots més escaients a l'hora d'elaborar una definició.

A nivell personal els campaments propiciaren i afermaren amistats, algunes de les quals han resultat transcendents i fermes, i això és maco... També, els monitors, m'ensenyaren que en el camp educatiu, els coneixements són molt importants, però potser no més que les actituds personals.

Potser es pot considerar un convenciment intuïtiu, però a l'hora de partir preferesc més una persona amb esperit de servei que no un gran tècnic en una determinada matèria. Obviament, si es disposa de les dues coses, molt millor que si s'ha de triar.

Valoració

De banda les avaluacions concretes de cada campament, manquen instruments per tal de valorar la "tasca global". I això és lògic perquè mai no es plantejà com a tal.

D'altra banda no es pot caure en el pecat del redentorisme esperant que una persona o una tasca puguin canviar una societat, car

moltes són les variables que intervenen en la formació humana. Posaré un exemple: a Sa Barca Trencada ens proposarem l'objectiu de que tots els nins menjassin de tot i amb instruments (forquilla, ganivet...); no sense esforç s'aconseguí plenament l'objectiu, i per tant es pot dir que el procés educatiu fou encertat. Ara, en perspectiva, es poden plantejar qüestions més radicals: ¿Quants d'aquells nins continuaren emprant instruments per menjar? ¿Aquells que no havien menjat mai una determinada cosa -per exemple carn-, la mengen ara habitualment?... o si voleu es pot arribar encara més enfora: ¿És o no és convenient que en mengin?; és a dir: era encertat l'objectiu? I així la canya es pot encargolar fins on es vulgui.

Obviament també es poden encargolar moltes altres canyes... però potser el camí no és aquest.

A l'hora de concretar, una cosa és innegable: els campaments han possibilitat als nins llorencins tot un munt d'experiències, de coneixements i, sobretot, de sensacions difícilment assequibles en un altre contexte.

També és obvi que tot es pot millorar, però tenc la convicció -després de conèixer altres sistemes, altres monitors, altres indrets...- de que la realització dels campaments objecte de comentari es poden considerar, almanco, una tasca escrupolosa, seriosa, motivadora que, a nivell personal i malgrat la perspectiva, em deixa ben a pler i satisfet.

Tot això no deixa que tenguí dubtes sobre la seva rendabilitat, sobretot per aquest caràcter temporal -12/15 dies- limitadíssim, aspecte ja comentat anteriorment.

A nivell personal, els campaments m'han marcat moltíssim, car si d'una banda em motivaren per aprofundir en els coneixements i passar així per una Facultat amb tot el que això suposa de coneixement, perspectives, relacions... també és ver que per aquell dissortat encontre Club d'Esplai-Grup Parroquial també vaig perdre tot un altre món de relacions.

I em resta, també, com a cosa ferma, la fe en les xerrades informatives i en la tasca programada de tal manera on hom sigui capaç de detectar-hi encerts i errors.

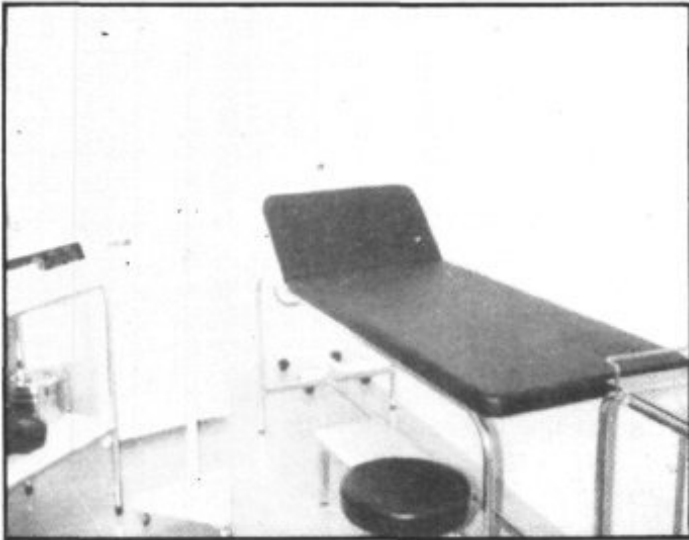
En definitiva, els campaments em resulten, ara mateix, una experiència enriquidora i ben acceptable, però, com tot, no exempta de costos.

Guillem Pont

Josep Cortès

SANITAT

Enmig d'una gran expectació per part dels carrioners, el primer dissabte de maig el president del Govern Balear i altres personalitats locals i autonòmiques inauguraren la unitat sanitària de Son Carrió.

El servei compta amb una sala d'espera, un despatx i una sala d'exploració i està atesa per un metge de Sant Llorenç 4 dies a la setmana.

L'Ajuntament es va fer càrrec de les obres -unes 900.000 pessetes- i del manteniment, i la Comunitat Autònoma va comprar l'equipament -devers 1.200.000-. Està ubicada a una part d'una casa que va adquirir l'Ajuntament. La resta de l'edifici, una vegada acondicionat, es destinarà a altres dependències municipals.

***

Seguint una iniciativa de la Comissió de Sanitat, el mes passat una casa que ven aparells òptics i auditius va fer unes revisions als llorencins i carrioners que hi estaren interessats.

El servei va ésser completament gratuït.

OPOSICIONS

La darrera setmana d'abril i la primera de maig varen tenir lloc una sèrie de convocatòries per a cobrir diverses places municipals:

* Dia 22, oposicions a auxiliar administratiu per a l'oficina de Cala Millor. Les gua-

nyà en Pedro Moñino Mendoza.

* Dia 23, concurs de mèrits per a la plaça d'arquitecte, que serà ocupada per n'Augustí Buades Mayol.

* Dies 29 d'abril i 6 i 8 de maig, proves per a la biblioteca, que foren tretes per na Maria Bel Pont Riera.

* Dia 30 d'abril, concurs de mèrits per a la plaça de pedagoga, concedits a na Maria Bel Sancho Orell.

* Dies 13, 15, 18 i 20 de maig, oposicions a municipals, guanyades per Miquel Truyols Servera, Bartomeu Llodrà Sansó, Miquel Pons Riutort, Antoni Cànaves Artigues i Mateu Rosselló Mesquida.

Enhorabona als afortunats.

ASFALT

En el ple del Consell Insular de Mallorca celebrat el passat 6 d'abril, entre d'altres i referent al Pla d'Obres i Serveis, es va acordar destinar 8.500.000 pessetes a l'asfaltat del camí que va de Ca'n Treufoc als horts de Balafi.

L'Ajuntament de Sant Llorenç aportarà les 1.802.390 pessetes que hi manquen per cobrir el total del cost de l'obra.

CICLETURISTADA

Corn cada any per aquest temps, la Unió Ciclista Sant Llorenç va organitzar una cicleturistada per diferents carreteres del terme municipal per al dia 3 de maig.

A la volta hi participaren devers 150 llorencins de tota edat, sexe i condició i no hi va haver res de nou.

NOCES D'OR

El dia 2 de maig un parell de llorencins assistiren a la festa que se celebrà amb motiu de les noces d'or de Sor Francisca, puix feia 50 anys que professà dins l'orde de les Germanes de la Caritat.

El dia 25 del mateix mes se n'organitzà una altra a Sant Llorenç.

TROBADA DE BANDES

Dia 24 de maig va tenir lloc, a Lluçmajor, la Trobada de Bandes que cada any organitza el Consell i durant la qual s'entregà la subvenció de 250.000 ptes. a cada una.

PARTICIPA

el teu vot decideix

El pròxim 10 de Juny tots tenim
una cita amb les urnes.
Perquè la nostra Comunitat ens
necessita a cada un de nosaltres.
Entre tots construim el nostre
benestar i progrés.
Per això, la teva opinió també compta.

AMB EL TEU VOT...
TOTS HI GUANYAM

ELECCIONS AUTONÒMIQUES 1987

GOVERN BALEAR

Qui era Baldiri Rexach?

Baldiri Rexach i Carbó (1703-1771), clergue i pedagog català, estudià al seminari de Girona. El 1730 fou destinat a la rectoria de Santa Maria d'Ollers, on visqué fins a la mort.

Preocupat pels problemes que afectaven a l'ensenyament, va escriure unes "Instruccions per a l'ensenyança de minyons", publicades el 1741 i influenciades pel jansenista Charles Rollin i pel record de les escoles de Port Royal.

L'obra de Rexach conté idees pedagògiques modernes i inicia, en plena decadència literària, una tradició pedagògica en llengua catalana.

Recentment s'ha descobert una segona part de les "Instruccions".

Cronologia d'uns fets

A mitjan novembre vàrem rebre un fulletó on se'ns comunicava que s'havien convocat els IX Premis Baldiri Rexach, per premiar l'estímul de l'escola feta en la nostra llengua i baix de la fundació Jaume I, amb les aportacions dels receptors del Llibre-Nadala, que fa l'esmentada Fundació.

Els premis es convocaven a nivell de tots els Països Catalans i les condicions per participar-hi eren prou interessants. Omplírem el qüestionari d'inscripció i preparàrem el treball a presentar: una explicació de la tasca que es duu a terme en el nostre centre quant a l'ensenyament en català, principalment a parvulari i als cicles inicial i superior, que són els que més hi treballen.

Es tractava de premiar la labor qualitativa de la gestió escolar envers la nostra llengua, ja que els punts que més es valoraven eren: el lloc i la importància de la llengua, la seva promoció a l'escola i dins el poble, les activitats del Centre i les relacions amb el seu entorn.

L'obra presentada

A.- Presentació

- * Situació de l'escola i del poble
- * Labor educativa. Col.laboració amb les entitats que fan possible la nostra escola.
- * Participació activa a les festes del poble, festivals, exposicions i colònies d'estiu i d'hivern.
- * Funcionament del SMOE
- * Potenciació de la llengua a partir del curs 84-85. La seva incidència. On estam ara.

* Relacions amb les entitats culturals i esportives del poble i de l'entorn.

B.- Recollida de material

Revista "Es Xafarder" (relació de números publicats), Premi "Antena Màgica", activitats populars, ambientació nadalenca, informes als pares, festivals, programa d'educació per a la salut, iniciatives (com es pot fer una rondalla?), endevinalles, etc.

De tot això se n'envià una mostra.

C.- Material que s'utilitza als cicles Preescolar i cicles inicial, mitjà i superior, amb els darrers materials elaborats (Consultori lletemental de Joanaina i l'itinerari de Sa Coma).

El premi

L'11 de maig el jurat dels premis es presentà per tal de fer una xerrada amb els professors i alumnes del centre, de cara a comprovar el que es feia i com es feia. En acabar, després d'una hora de parlar-ne, feren un comentari molt encoratjador: "Heu posat menys del que realment es fa".

El 18 de maig vàrem rebre un telegrama donant la notícia i el 25 una carta on s'indicava el dia i el lloc del lliurament del premi.

Aquest lliurament va tenir lloc al Saló de Sant Jordi de la Generalitat i l'acte fou presidit pel president Jordi Pujol.

Per part del centre acudiren a recollir el premi de 500.000 pessetes el director, Jaume Mayol, l'encarregada del SMOE, Maria Bel Sancho i una representació dels professors: Magdalena Bibiloni, Maria Herrera i Assumpció Vieta.

Entre el Claustre de Professors, la Comissió Econòmica i el Consell Escolar es decidirà en què s'ha d'invertir el premi.

Jaume Mayol

L'ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA

Fou el dia 1er d'agost del 85 quan es donà entrada a l'Ajuntament d'un document-proposta signat per quatre col·lectius: Card en Festa, APA, Escola Card i Centre Musical de Sant Llorenç. La iniciativa d'aquesta proposta fou de bon principi del Centre Musical, però sempre comptant amb el suport que li podien donar les altres entitats firmants per tal que tengués més força de cara a la seva aprovació.

En aquell document es considerava que seria beneficiós per als al·lots de Sant Llorenç que l'Ajuntament comptàs amb una Escola Municipal de Música, per tal de facilitar els estudis de solfeig i la pràctica de diversos instruments.

En aquells moments, segons el nostre veure, el Consistori no estava per aprovar propostes d'aquella mena, però conscients de la importància que tenia, esperàvem que un dia o l'altre qualcú en sabria fer cas.

La seva aprovació suposà per Sant Llorenç el poder comptar amb una Escola Municipal de Música, regida per un Patronat integrat per dos representants de cada una de les entitats firmants i dos membres de l'Ajuntament.

També tinguérem uns contactes amb els col·lectius musicals de Son Carrió per estudiar la seva integració dins el Patronat, però no obtinguérem contesta.

L'Escola de Música, aprofitant el centenari de la fundació de la Banda, es posa en marxa organitzant una setmana musical, el programa de la qual va ésser el següent:

Dia 12 de maig es va obrir la setmana amb una conferència a càrrec de Bartomeu Barceló, amb el tema "Psicologia del pensament musical". El conferenciant ens va voler donar a entendre que la música no s'ha de concebre només en el seu vertent exterior, d'execució instrumental, sinó que tant o més important és seguir i sentir la música internament, a nivell de pensament. Cal dir que el tema resultà una mica complex per a la gent que hi va assistir.

Dia 14 de maig, a les 4 del capvespre i en el pati de l'escola el grup Sis Som es va encarregar de fer un taller d'instruments confeccionats pels mateixos alumnes de 6è d'EGB de les escoles de Sant Llorenç i Son Carrió. Després, el grup i als al·lots, amb els instruments que havien confeccionat, es posaren a sonar-los i a fer bulla.

El grup Sis Som va néixer l'any 1978 i està compost per na Francesca Adrover, n'Eu-

geni Canyelles, na Bel Cardà, en Joan Guasch, en Bernat Mas i en Toni Peralta. Prengueren el camí de les escoles i de les places, de l'ensenyament i de la festa. De les seves mans neixen ximbombes i xorracs, ossos i canyissos i el tac-tac de les castanyetes de canya. De les seves boques surten romanços i codolades, jotes, copeos i mateixes, fandangos, gloses i moltes altres llepolies musicals.

Dia 15 de maig, a l'església, el grup de música renaixentista "Syntagma musicum" ens va oferir un concert. Joana Llabrés, Stephanie Shepard, Xavier Amengual, Maria Rotger i Eugeni Canyelles foren els seus intèrprets.

El grup es va formar fa cinc anys i està especialitzat en música del renaixement europeu. És una música molt assequible perquè està composta de peces molt curtes, normalment a quatre veus, amb una melodia molt definida i amb una harmonització senzilla i agradable.

Dia 16 de maig la "Coral s'Alzinar", de Capdepera, ens va oferir un concert baix de la direcció de n'Elionor Gómez-Quintero Garrau. La coral es va fundar l'any 1981 i actualment està composta per quaranta persones. Interpreta música del renaixement, religiosa, clàssica i popular.

Per tancar els actes de la setmana, dia 17 de maig el Centre Musical de Sant Llorenç ens va oferir un concert, que, encara que va ésser curtet, també va ser bo.

El dia 13 de maig estava prevista una conferència de Baltasar Bibiloni, que es va haver de perllongar fins al dia 18. El tema: Nous models per a l'ensenyament musical.

Aquesta metodologia, al nostre país, descomptant poquíssimes excepcions, segueix fondejada dins model periclitats des de fa dècades. És ben hora de conèixer i posar en pràctica entre nosaltres els nous sistemes didàctics proposats pels grans pedagogs de la música: Orff, Kodály, Segarra, etc.

Aprofitam aquestes retxes per donar les gràcies a "La Caixa" per haver donat suport a l'organització d'aquests actes.

L'Escola ha donat la primera passa, però ens queda molt de camí per córrer. Acabam de començar i ara ve la part més delicada, però no us arrufeu, feis propostes, donau idees, seguiu demanant i organitzant actes musicals, que per ventura així qualque dia aconseguirem fer més cas a la Música.

Rafel Melis i Joana Domenge

NOCTURN PER A TOTA UNA ORQUESTRA

Nits i més nits d'escoltar el crepitjar de les hores;
 esquinços clements, crits sords que clamen la son.
 Itinerari fosc, el del pensament:
 endimoniades idees que trasbalsen l'estrany,
 ballarines a la custòdia d'un disseny atzarós
 que s'acompleix, injust. Injust?
 Gaudesc la vida, m'emfebreix de goig sentir-la,
 i mai ressonen tan alts els meus cants
 quan tot ho oblid i em rabeig en el somni
 enyorant el somriure de l'amiga;
 quan el cor recobra el temps passat
 i, gratuït, el lliura a la memòria;
 quan algú es queda sol amb la lluna
 i lamenta alhora l'absència d'una estimada;
 quan folguen frívols els comellars de l'amistat
 sense cap ni centener.
 Quan els records dolçament viscuts
 són el bagatge fidel del nostre vagarejar
 i una esclatxa feta al mur inexpugnable
 deixa entreveure la bellesa del demà.

Jaume Galmés

Col.laboració

jectiu és donar a conèixer aquestes tradicions als més petits. Els vestits són propietat de les persones que els duen. Els balls són molt tranquils i de roda. També ens oferiren un ball d'un animal amb un home que es provaven la força.

Octobene Soc. Coop. d'Itàlia

A Sa Plaça Nova de Sant Llorenç, dia 24 d'abril tenguérem l'oportunitat de conèixer els balls i les cançons de tres grups participants en el II Festival Internacional de Dansa que es va celebrar a la Ciutat de Mallorca, procedents de més de 40 països.

Els grups que ens visitaren foren:

Hedemora Carpenbergs Folkdansare de Suècia

Aquest grup va néixer d'altres dos que ja existien. El seu propòsit és popularitzar els balls del centre de Suècia, així com també els d'altres zones del seu país. Un altre ob-

Fundat el 1962, els seus balls són els tradicionals de Sardenya, els habitants de la qual parlen una llengua romànica: el sard.

El grup obtingué, en el Festival, el primer premi de cançó i el tercer de dansa.

Doña Urraca, de Zamora

D'aquest grup podem destacar els vestits, que eren molt brodats i de colors molt vius. Els seus balls eren quasi tots per parelles i els instruments, la caixeta o tambó, el clarinet, grall i castanyetes. Les músiques eren instrumentals.

Joana Domenge

EL DRET AL SUÏCIDI (i III)

per J. M. Cerezo
Moviment d'Objectors de Consciència

Surten a la televisió, es llegeixen als diaris. Alguns se suïciden, altres són suïcidats. Sempre és millor morir per la pròpia mà que per una d'aliena, que al cap i a la fi això implica a l'acte un detall de llibertat.

La violència i la vida no poden existir l'una sense l'altra. Allò que l'ésser humà ha creat i desenvolupat, fins als límits de la malaltia, és la brutalitat. Aquests joves obligats en els quals pesa més el batec de la vida que l'aprenentatge de matar els demés i, davant l'alternativa, es decideixen per sa pròpia autodestrucció. La violència és selectiva i natural. La vida és ampla i generosa, sols la brutalitat és cruel, no natural, producte malaltís d'aquest gran malalt que és l'ésser humà, capaç d'acabar amb el propi medi on ha de viure.

De totes maneres el dret a decidir l'hora i el dia de la mort no ha de menester la gran mentida social per autojustificar-se. En darrer extrem el dret al suïcidi s'enquadra en la perspectiva d'una destrucció planetària dirigida, com una actualitat suplementària, com la revolta social que comença a manifestar-se contra el Poder. De cada vegada més les protestes dels col·lectius que formen la trama social van en el sentit d'exigir millores qualitatives que incideixen en la manera de viure.

És possible que la vida de la major part dels homes transcorri davant tanta opressió i tant de dubte, amb tantes ombres i d'una manera tan absurda que únicament una possibilitat llunyanà d'acabar amb la pròpia vida sigui el que els animi una mica a continuar amb la seva existència.

**AUTOESCOLA
CARDASSAR**

major, 22

El temps				Estació de Ca'n Xesc	
Dia	litres	fenòmen atmosfèric	vent dominant	Mes ABRIL	
1					
2					
3	5'2	•	O-SO	Temperatures màximes	
4				Dies	graus
5					25
6		≡		Temperatures mínimes	
7	0'1	•		Dies	graus
8				16	4
9			O	Velocitats màximes del vent	
10				Dies	Qmts/hora
11				3	60 Ponent
12				Fenòmen atmosfèric	
13				Pluja	•
14	2'3	•	N	Neu	*
15				Calabruix	△
16		⊔		Tempestat	⊔
17				Boira	≡
18				Rosada	⊔
19				Gelada	⊔
20		≡		Petita nevada	⊔
21					
22					
23			SE		
24	0'5	•			
25					
26			E		
27		≡	E		
28			E		
29					
30					
31					
	8'1				

Durant l'any 1986 ha plogut les següents quantitats en els pobles, santuaris o possessions que a continuació es relacionen. Aquesta informació l'hem rebuda del Centre Zonal de Ciutat.

Formentor (Cap)	622
Lluc	1579
Binibassi (Fornalutx)	1376
Sóller	1129
Port d'Andratx (Far)	430
Calvià	618
Cala Figuera (Far)	228
Porto Pi	268
Caubet (Sanatori)	1496
Bunyola	764
Aeroport	503
Cap Blanc	214
Campos	476
Santanyí	344
Sant Salvador de Felanitx	429
Artà	732
Betlem (Ermita)	728
Manacor	545
Bonany	594
Alaró	974
Inca	717
Son Torrella (Puig Major)	1886
Caimari	992
Mancor	1033
Sant Llorenç	688

UNA ALTERNATIVA ECOLÒGICA PER A LA ZONA DEL LLEVANT

En uns moments en què els temes ecològics van camí de deixar d'esser utopies per convertir-se en necessitats vitals, les delegacions del G.O.B. de Sant Llorenç i Son Servera volen fer públiques les seves propostes per a la zona del Llevant de Mallorca.

La idea es podria concretar en dos aspectes: d'una banda posar el nostre gra d'arena per ajudar a conscienciar la gent del perill que correm si no aturam d'arrel la degradació que pateix el nostre entorn; de l'altra intentar que els polítics que regeixen o regiran els dos municipis assumeixin aquest programa i procurin dur-lo a terme en el cas de que comptin amb el recolzament popular.

Per fer la lectura més lleugera i atraient hem sintetitzat els apartats. Els interessats en ampliar informació es poden posar en contacte amb nosaltres a través de l'apartat de correus 58 de Son Servera o amb qualsevol dels membres d'ambdues delegacions.

Incendis

Adquisició d'un cotxe de bombers a cada un dels municipis.

Instal·lació de boques contra incendis als llocs considerats perillosos.

Repoblació de les zones cremades amb espècies autòctones.

Neteja de pinars i voreres dels camins, evitant esquitxar amb mata-herba.

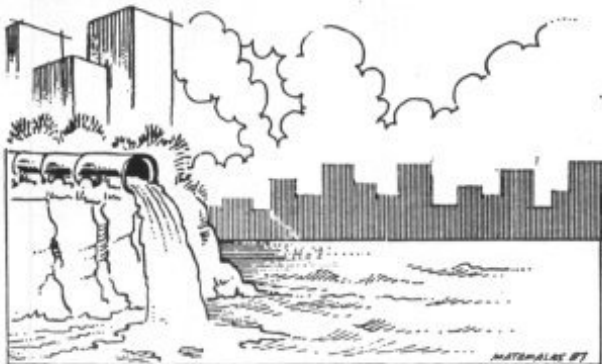
Aigües

Canalització i control sanitari de les aigües brutes i netes, amb un adequat estudi per a l'aprofitament dels residus sòlids i líquids.

Estudi seriós dels aqüífers, per tal de no perdre mai l'equilibri entre el caudal i el consum de l'aigua potable.

Control sanitari constant de les aigües de la mar, principal atractiu de la zona.

Neteja i acondicionament dels torrents, per tal de donar una solució definitiva al problema de les inundacions.

Zones verdes públiques

Caldria augmentar el nombre de zones verdes públiques -parcs, places i passejos- als nuclis habitats, poblant-los d'espècies vegetals autòctones, on la gent pogués seure o passejar a l'ombra a l'estiu i al sol a l'hivern.

Agilitzar la transformació de Sa Punta de n'Amer en parc natural, segons les directrius que suggeriren els veïnats de la zona.

Començar a plantejar la possibilitat d'augmentar els patrimonis municipals forestals mitjançant la compra de terrenys de muntanya mig abandonats.

Urbanisme

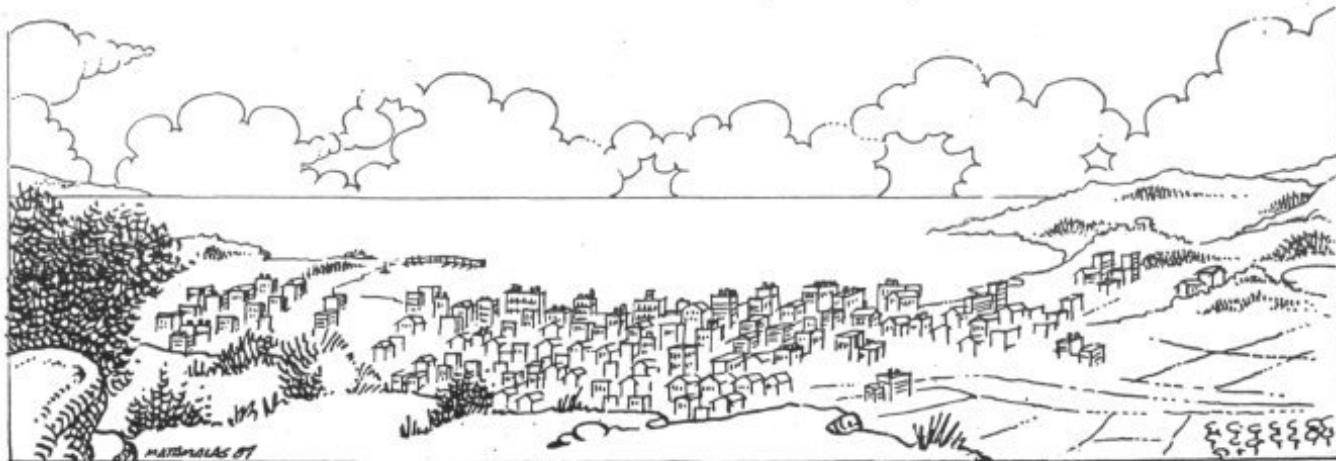
Redacció i estricta aplicació de les Normes Subsidiàries, per tal de controlar aquesta febre constructora que acabarà destruint per complet el nostre paisatge i la nostra principal font d'ingressos.

Promoció, conservació i restauració de l'arquitectura tradicional, tant urbana com rural, posant un especial esment a les façanes de les cases i a les parets seques de foravila.

Paralitzar la construcció de platges artificials i ports esportius, en tant no s'hagi fet un estudi seriós sobre la seva incidència damunt l'entorn terrestre i marítim.

Quanta les noves construccions, tant als pobles com a la zona costera, procurar que estiguin integrades en el paisatge que les envolta.

Adquisició, per part dels ajuntaments, dels edificis en desús que antany foren públics, juntament amb els seus voltants (Estacions, Ca Ses Monges de Sant Llorenç...) per tal que la comunitat en pugui fer un ús adequat.

Graveres i cantoneres

Estricta compliment de la llei, de cara a l'exploració comercial, aturant les habituals excavacions clandestines.

Vallat dels voltants per evitar accidents.

Cobriments forestals de les zones una vegada utilitzades i als llocs on l'impacte visual sigui més agressiu.

Altres

Donar una solució ràpida i definitiva als abocadors de fems, adoptant el sistema de reciclatge dels residus sòlids, incloent-hi el ferro vell.

Eliminació dels cartells de propaganda a les zones rurals.

Evitar l'ús dels pesticides.

Compliment estricta de la llei en tot allò que fa referència a caça i pesca.

Mantenir un contacte constant amb la Societat Protectora d'Animals per tal de controlar la proliferació de cans i moixos aperduats.

Aquest programa, en forma de full, ha estat editat pel GOB i per la revista FLOR DE CARD.

HISTÒRIA DE SANT LLORENÇ

per Onofre Jaume

L'Església

"El lugar forma un pequeño plan de cuatro mal continuadas calles, a excepción de la primera, que es muy larga y derecha, y entre todas contiene el número 62, presidiendo la iglesia al lado superior, construida de arcos apuntados con techos y de madera antigua, y sólo se ve la bóveda ordinaria inmediata al presbiterio, construida dia 5 de agosto de 1652. El altar mayor contiene un lienzo claro pintado al óleo por Pont, en el que se ve entre pilares la imagen de Nuestra Señora, San Lorenzo, San Miguel y el beato Ramón. Las demás capillas del lado derecho son: San Antonio, con sólo tres cerditos pintados; San José, pequeño y regular entre dos columnas torcidas y de orden corintio nuevo y sin dorar; las Almas del Purgatorio, entre pilares y tablas pintadas muy antiguas y regulares; San Sebastián, pequeño y regular.

Al otro lado sigue San Francisco de Asís, pintura al temple sobre lienzo viejo y destrozado; la penúltima, más larga que las otras, tiene 15 de fondo y está dedicada a Nuestra Señora del Rosario, que se ve pequeñita en un camastrol y columnas torcidas con relieves y orden corintio antiguo, en pequeños y regulares lienzos pintados los misterios del Rosario; es una construcción de bóveda azulada y cenobio o media naranja y en las paredes se ven los lienzos de más de siete palmas con la adoración de los Reyes y la circuncisión en el otro, con pocas figuras y valentía en el dibujo. En la última se ve san Jacinto sin adorno alguno.

Toda la iglesia consta de 12 varas de ancho, 20 de largo y 7'5 de presbiterio. Cuida de esta iglesia un clérigo en calidad de vicario del cura párroco de Manacor".

Ara que sabem cert que a Sant Llorenç a 1652 hi havia una església i que presidia l'altar major una imatge de la Mare de Déu, anem a intentar a veure si descriurem alguna cosa de la Mare de Déu Trobada.

La Mare de Déu Trobada és una imatge blant a la de Bellpuig, que va esser trobada a Artà dins una casa senyorial. Totes

aquestes mares-de-déu són imatges del temps de la Reconquesta, i per tant del segle XIII o principis del XIV.

La nostra ha tingut la particularitat d'haver-se perduda i per això s'han inventat la mar de rondalles i llegendes.

Partint de la base que és una imatge del XIII o principis del XIV, i tenint en compte que segons la tradició és impossible separar la Mare de Déu del nom de Son Vives, tenim la coincidència que d'aquest temps hi ha una església a Son Vives, construïda pels primers repobladors de Mallorca.

Aquesta església la varen edificar els frares premonstratenses, que varen venir amb el rei Jaume I el Conqueridor. És una església abandonada i molt mal conservada, però té totes les característiques d'una església semblant a la de Bellpuig.

Hi havia a Son Vives, segurament, un petit poblat, puix no hi hauria lloc a l'edificació de l'església si no hagués estat així. Per altra part sabem que frares premonstratenses, quan edificaven una església la dedicaven a Sant Maria i segurament a Son Vives li varen retre culte amb el nom de Santa Maria de Son Vives.

Més, ¿perquè es presenta al nostres ulls amb el nom de Trobada? Intentarem explicar alguna cosa.

Tirem per terra una tradició que diu que un pastoret la va trobar en el Cardassar i la va posar dins sa taleca; se la va dur a Son Vives i per tres vegades va tornar la Mare de Déu al mateix lloc del Cardassar. És una tradició molt mala de comprendre, molt repugnant i molt irraonable, suposat que és una Mare de Déu que pesa uns 25 quilògrams. Les tradicions, abans de tot, han d'esser raonables i aquesta està desprovista de tota raó.

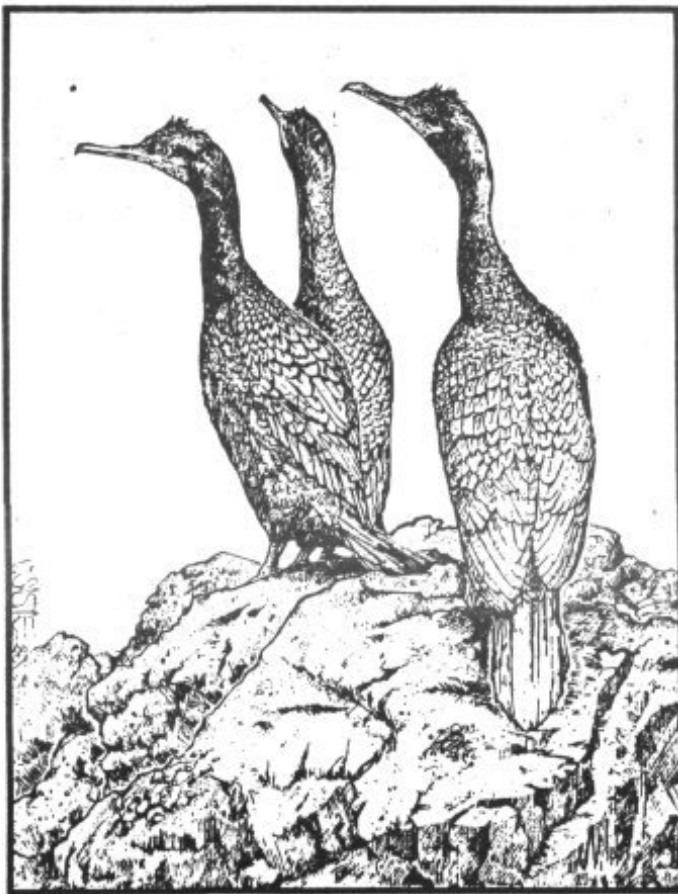
Sabem que en els segles XV i XVI hi va haver les grans incursions dels sarraïns i no tenint segura, els cristians de Son Vives, la Mare de Déu la varen amagar fora de la possessió, en el cardassar que ja no pertanyia a Son Vives, sinó a Sa Blanquera, perquè si els sarraïns l'haguessin trobada dins la possessió haguessin fet pagar amb el collaret a tot el poblat de Son Vives i així llevaven totes les sospites. Soterrada davall terra la imatge, els sarraïns passaren a sang i foc el petit poblat de Son Vives i segurament els qui l'havien enterrada varen quedar en les flames d'aquell incendi i va que-

dar oblidat de tothom el lloc on fou enterrada. Després, en un temps que no pot perllongar-se més envant que l'any 1608, es va trobar, ja fos un pastor o un agricultor, fent un clot, perquè a Manacor hi ha un manuscrit que en 1652 hi havia una església i que la presidia una Mare de Déu i se sospita que podria esser la nostra.

Lo cert és que des de que fou trobada en el cardassar, a la imatge soterrada l'han venerada amb el nom de Mare de Déu Trobada.

(Continuarà)

CABRERA, EL PARC NACIONAL DE LES BALEARS

UDI

Tal com anunciarem a la darrera revista, aquest mes incloem la candidatura completa de la **UDI** (Unió Democràtica Independent):

- 1.- Ramon Pont Riera
- 2.- Jaume Mesquida Puigserver
- 3.- Pere Miquel Font Jaume
- 4.- Pere Roig Roig
- 5.- Bartomeu Llinàs Mascaró
- 6.- Angel García López
- 7.- Rafel Gomila Bauça
- 8.- Jaume Barceló Llinàs
- 9.- Llorenç Galmés Font
- 10.- Josep Soler Font
- 11.- Jaume Mas Soler
- 12.- Joan Pascual Barceló
- 13.- Gabriel Alcover Gelabert
- 14.- Gabriel Veny Rosselló

CLÍNICA VETERINARIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI
- * FOTOGRAFIES DE MARGALIDA MOREY

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)

Tel. 55 40 78 MANACOR

ELS BALLS MALLORQUINS

Totes les regions tenen les seves pròpies manifestacions antigües i culturals. Mallorca conserva de molts anys enrera aquesta tradició secular, que consisteix en la dansa pròpia del poble mallorquí: el copeo, la mateixa, les jotes, els boleros, etc.

Hi ha molts de pobles que tenen les seves agrupacions de balls regionals, compostes de gaiterra, guitarró, violí, bandúrria, castanyetes, etc.

ELS VESTITS

Els nostres avantpassats no anaven vestits com ara. La seva indumentària va ser tema de moltes cançonetes populars. Ara en veurem algunes referides a les peces més importants.

Calces

Estimada, no em daràs
fil de lli per unes calces?

Si estam per unes altres
¿com tan ingrata seràs?

Calçons

Jo m'aguant així com pun,
serraquet, no t'escarrufes,
que amb aquests calçons amb bufes
no hi diu un cassat tan brut!

Camisa

Quatre camises tenc
totes amb randa,
totes quatre em pengen
per cada banda

Davantal

No Polla, la viciada
jo li conec es seu mal:
diu que vol dur davantal
perquè cànyom fa criada.

Faldons

Na Tonina Rossa té
un covo gran de faldons.
Això seran es sermons
que fa es vespres p'les carrer.

Gipó

Mestre Pou, mirau-vos-hi
en tallar aquest gió,
perquè en dur-lo na Faldó
sa gent no trobi que dir.

Rebozillo

La senyora Toninaina,
la germana del Rector,
duu saates de crespó
i rebozillo de randa.

Alumnes de 5è-A i 5è-B

I ARA, A MÉS...

PIZZERIA

AMB UN AUTÈNTIC FORN DE LLENYA!

Carrer d'en Sureda, 1 * Tel. 570624
PORT DE MANACOR

1er. DE MAIG

Com si no tengués res més que fer, avui pensava, amb un llapis entre els meus dits, davant un full de paper, així com aquelles persones que pensen en veu alta, sabeu?, i mirau per on, recordava aquell escrit signat per Ignasi Humbert i que va sortir a la revista Flor de Card en el mes d'abril de l'any 78, quasi quasi ahir, si fa no fa: 1978-1987... són els mateixos números, només canvia l'ordre, i és que les coses canvien i les persones també, quan de dins aquest ordre establert, i per les circumstàncies que siguin, ens pensam que hem guanyat posicions i que ja som o pertanyem a un altre estament dins aquest ordre jeràrquic.

Aquell escrit o article es titulava "1º de Mayo" i feia referència a la mobilització de les classes obreres, les reivindicacions dels seus drets, la lluita contra l'explotació, la llibertat sindical i el moviment unitari de les centrals sindicals.

Després de 40 anys teníem un 1er de maig sense manipulacions i manco folklòric, més vertader per als treballadors, emperò això era l'any 78 i després hi ha hagut l'any 79, i l'any 80..., emperò pus mai s'ha tornat escriure res damunt la festa del 1er de maig a la revista Flor de Card, ni n'Ignasi Humbert ha parlat de reivindicacions obreres; aquestes són coses que s'obliden. El avui se-

nyor ministre de Treball, Manuel Chaves, quan era membre de l'executiva del sindicat UGT, deia: "El gobierno de UCD tiende a la flexibilización de plantillas, sustituyendo a trabajadores fijos por eventuales. La aplicación de decretos, en este sentido, supondrá que en pocos años no habrá contratos indefinidos, pudiendo afectar sensiblemente a la afiliación sindical y a los cuadros sindicales, que pueden verse marginados" (CAMBIO-16, juny de 1982). I damunt EL PAIS hem pogut llegir: "Los ministros de Trabajo de la CEE a favor del despido libre y la flexibilización laboral". Amb l'assistència de Manuel Chaves (EL PAIS, setembre de 1986). Em rati- fic, sí! Són moltes i es coses que s'obliden, i quan s'arriba al poder crec que encara més.

També crec que és clar que en els primers anys de la democràcia les centrals sindicals fan una celebració del 1er de maig unitària, avui i ja fa un grapat d'anys, almanco 5, ho celebren per separat. Mentre l'una continua reivindicant millores econòmiques i socials per als treballadors, fent del 1er de maig una jornada de lluita de la classe obrera, l'altre fa "festa" i manifestacions de principis.

Estam en el 1er de maig de 1987. Aquest dia ha arribat precedit de mobilitzacions, les quals, abans i durant tot el mes d'abril, s'han anat desenvolupant a gairebé tots els sectors: vaga a construcció, metall, sanitat, Transmediterrània, Ibèria, Aviaco, etc, i totes elles han tengut la seva importància i, com diria François Layret: "Quan els treballadors fan vaga no és que no vulguin treballar, sinó que ho volen fer en millors condicions". Aquest pic els sindicats hi han anat unitàriament, participant conjuntament en aquestes mogudes. CCOO i UGT han estat dins la mateixa trinxera, aquella oposada a la del ministre Carlos Solchaga, en aquell programa de televisió presentat per na Victòria Prego: "...Carlos, te has equivocado de trinchera".

Sincerament crec que podríem ésser un poc més solidaris i entendre que la vaga és l'única força dels treballadors, i que normalment no fan vaga amb intenció de molestar a ningú, i sobretot, que aquesta decisió se sol prendre quan a la taula de negociació no hi ha més sortides. M'esgarrifa pensar que per decret-llei.....; estic convençut que si el Govern de la Nació no vol entendre les reivindicacions dels treballadors és perquè s'ha instal·lat en el sofà dels oblidats.

Voldria acabar el conjunt de cròniques esportives de la temporada 86-87 d'una manera més gràfica. Tal vegada la majoria de fotografies que apareixen aquí, ja les hagués pogut posar molt abans. Sigui pel que sigui, no m'ha estat possible, però finalment aquí crec que les teniu totes. Pel que fa referència als noms dels jugadors, veure Flor de Card juliol-agost de l'any passat.

Preferent

Amb la victòria per la mínima davant el Cade Peguera, es posava punt i final a la llarga competició, a la lliga. El Cardassar, amb 32 punts i 2 negatius, ha quedat classificat finalment en una posició bastant modesta: l'11è. lloc (veure davall aquestes lí-

nies la taula classificatòria).

Divendres passat, dia 15, al restaurant "Sa Guàtlera", se celebrava "el darrer sopar" de la temporada. Els assistents eren pocs més que un centenar, entre els que s'hi trobaven jugadors, directius, i, la majoria, gent que sempre ha estat al costat de l'equip. Allà es faria el lliurament dels trofeus al "màxim golejador" i a "la regularitat". El president, en Xisco, seria l'encarregat de posar veu a la "cerimònia", anunciant com a màxim golejador el veterà Antoni Nicolau, per gentilesa de Bar Ca's Corder, i al jugador més regular, el defensa Jaume Estelrich, rebent la copa de mans del director de Ca's Torrador.

Barceló, una revelació

El "míster" Gelabert

El "presi" Umbert

Cànoves, el gran absent

JUVENILS

A l'hora de fer aquesta fotografia el jugador Rafel Sureda no hi era present.

Acabaren els quarts dels darrers.

INFANTILS

Arribaren al final de la lliga ocupant el quart lloc.

ALEVINS

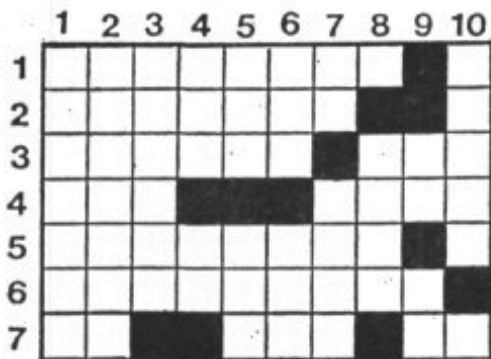
Varen esser els sisens classificats.

BENJAMINS

Van els tercers a manca d'un partit

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS.- 1.-Que dura. Símbol de l'oxigen. 2.-Que denota o implica ironia. Consonant. 3.-Pedra rodona de la grandaria del puny. En certs jocs de cartes, dues o tres cartes del mateix nombre. 4.-Cadascuna de les elevacions produïdes en la superfície d' un líquid. Unit per l'amistat amb algú. 5.-Alcaloide molt tòxic, que és el principi actiu del tabac. Símbol del iode. 6.-Indiciació del camí a seguir. 7.-Que gaudeix de bona salut. Clorur de sodi. Nota musical.

VERTICALS.- 1.-Diablers. 2.-Nom comú del fosfats d'urani. 3.-Dit de la corolla de tub curt i timbe pla, que forma com una roda. 4.-Prefix grec que significa "amunt". Adverbi de lloc. 5.-Terraplé o mur construït a les vores d'un riu, d'un estany, del mar per a contenir les aigües. Dit d'una cosa flexible que es manté dreta, plana, ben llisa, com si la tibessin o perquè realment està tibant. 6.-Ocell palmípede, més gran que l'ànec. Violenta irritació contra algú o alguna cosa. 7.-Símbol del radi. Relatiu a l'anus. 8.-Vocal. Tenir amor a una personao cosa. 9.-Pronom. Terminació verbal.10.-Allò que hom està obligat a fer pel càrrec que ocupa. Vocal.

SOPA DE LLETRES

DRAPAIRESAS
 UIDMNLMDP
 NFMLOKAQIR
 AGKOPHGNFS
 HIJDNJATAA
 RITIMIDXMZ
 SRQCGEEOAI
 ATYZSSLEDN
 DXCTFTTXOD
 AARCEO AERU
 DEBDTLM SRN

Apa! a cercar deu noms que comencin amb la lletra "D".

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

Maria Galmés

ENDEVINALLA

Una cosa com una cosa que és groga com a safrà i fa ones i no és la mar.

FUGA DE VOCALS

_ N N _ _ B _ T Q _ _ N _ H _ H _ _ C _ LLS
 D _ N _ M _ L T P _ C _ _ L _ GR _ _ _
 B _ N _ S _ G _ R _ F _ T _ T _ L _ D _ _
 _ LL _ C _ Q _ _ N _ H _ H _ C _ D _ LLS.

SOLUCIONS

<p style="text-align: center;">MOTS ENCREUATS</p> <p style="text-align: center;">DURADORA IRONICA MATACA ONA NINOTINA ITINERARI SALRE</p>	<p style="text-align: center;">FUGA DE VOCALS</p> <p style="text-align: center;">Un nu buit que no hi ha ocells dona molt poca alegria. Bon segar fa tot lo dia a lloc que no hi ha cadells.</p> <p style="text-align: center;">ENDEVINALLA</p> <p style="text-align: center;">Es un camp de blat.</p>	<p style="text-align: center;">SOPA DE LLETRES</p> <p style="text-align: center;">DRAPAIRES UI NM AV O DN AV AV M RID CID EST RT AV DR DE</p>
--	---	---

FONAMENTS DE FUTUR PER BALEARS

*A la primera legislatura vàrem obrir
el camí a l'esperança d'aquestes
Illes i de tots els seus pobles.
Amb el teu vot continuarem l'obra
començada amb encert i eficàcia.
Perquè corren nous temps per a la
nostra Autonomia.*

VOTA
PROSPERITAT

VOTA

ap

Alianza Popular
en coalición con

**Partido
Liberal**

PERQUÈ CORREN NOUS TEMPS

ES POU DE SA BLANQUERA

Vull prescindir avui dels aspectes temporals -anys enrera- i àdhuc dels aspectes humans -qui són elles i quines motivacions les portaren al lloc i al somriure-.

No vull distreure la vista dels elements artesanals: la pica, el coll, el poal de fusta, la cadena, la corriola i els capells. Vull que la imaginació voli talment una abella arreglant néctar, i es deturi de manera curta i rítmica a:

- * les mans i les eines del picapedrer
- * les mans i les eines del ferrer
- * les mans i les eines del fuster
- * a la vista perduda de l'obra de la palma i a la lleugeresa de les seves mans doblegant els brins
- * als llavis del pagès a l'hora del xiulet incitador perquè la bèstia es sadolli d'aigua
- * als braons d'aquell altre que treu, amb generositat, l'aigua
- * als ulls d'aquell que venint, a peu, de Manacor, destria la silueta del pou just a l'entrada del poble
- * als peus, mig descalços i polsosos dels vianants que hi passen per davant
- * als pèls de la barba de dos dies dels que s'hi aturen amb els carros
- * a la cara d'aquella madona que pretén abocar tota l'aigua del poal a l'interior de

la gerra

* als caps dels dits i ungles que, aixecant una mica el capell, graten les arrels dels cabells clars i grisencs que ja no besen el front

* ...

Dits, mans, ulls, llavis, fronts, cares... imatges humanes que successivament passen pel cervell i que aïllades del contexte cos-vestit ens porten a un món màgic i desconegut.

Certament a vegades els arbres no ens deixen veure el bosc, però també és cert que d'altres, tan acostumats estam a veure boscos que som incapaços d'assaborir la perfecció i la textura dels arbres quotidians.

El Pou de Sa Blanquera ja no hi és, l'abella podrà visitar les mateixes flors però no en el mateix indret.

En un altre contexte el pou també pot ésser un símbol de relació -en entrar i en sortir de la vila hom hi passava per davant i també conten que per un jac o abric que qualcú hi deixà ens hi entrà la famosa epidèmia de grip- i de lluita, d'una lluita ancestral -i que encara dura- de la comunitat amb l'aigua.

Guillem Pont